

Esteetöntä asumista – esteetöntä vapaa-aikaa

Sataesteetön-hankkeen loppuraportti

Esteetöntä asumista – esteetöntä vapaa-aikaa

Sataesteetön-hankkeen loppuraportti

Mari Törne, ft TtM

Kati Karinharju, LitM

Sinikka Kyngäs, tradenomi

Riikka Tupala, fysioterapeutti

Sirpa Jaakkola-Hesso, TtM

Tapio Myllymaa, KM

Satakunnan ammattikorkeakoulu
Sosiaali- ja terveysala Pori
Tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminta

Raportit, Sarja B, 1/2012
ISSN 1457-0696
Satakunnan ammattikorkeakoulu

Valokuvat: Kristiina Seppä / Eija Lalli, Riikka Tupala, Sinikka Kyngäs, Jukka Parviainen,
Kati Karinharju, Pirjo Tuomi, Anne Kärki

ESIPUHE

Tämä loppuraportti esittelee Satakunnan ammattikorkeakoulussa vuosina 2009–2011 toteutettua Sataesteetön-hanketta. Hanke keskittyi esteettömän asumisen ja vapaa-ajan kehittämiseen Porin alueella, erityisesti Yyterissä. Projektia oli toteuttamassa laaja yhteistyöverkosto, johon kuului eri alojen yrityksiä, yhdistyksiä, SAMK:n henkilökuntaa ja opiskelijoita sekä Porin kaupungin vapaa-aikavirasto. Pääasiallisena kohderyhmänä olivat henkilöt, joilla on liikkumisen tai toimimisen rajoitteita. Hankkeen myötä syntyneistä tuloksista, kuten esteettömyyttä edistävästä muutoksista, hyötyvät kuitenkin kaikki – esteettömät ratkaisut helpottavat meidän jokaisen liikkumista ja toimimista.

**Kiitämme hankerahoittajaa, yhteistyökumppaneita,
asiantuntijoita ja kaikkia mukana olleita
yhdessä tehdystä tärkeästä työstä.**

SISÄLLYS

Esipuhe	5
Hankkeen taustaa.....	9
Sataesteetön-hanke	9
Ohjaavat ryhmät	11
Kaikkien Koti -projektiryhmä	11
Kaikkien Yyteri -projektiryhmä	11
Ohjausryhmä	12
Yhteistyö	12
Rahoitus.....	13
Toteutus	15
Kaikkien Koti	15
Kaikkien Koti -tapahtumat	16
Käyttäjätutkimus.....	16
Kaikkien Koti -hankkeen tärkeimmät tulokset	17
Kaikkien Yyteri.....	18
Kaikkien Yyteri -tapahtumat.....	19
Toimintavälinekoulutus	21
Kaikkien Yyteri -hankkeen tärkeimmät tulokset.....	23
Yhteinen kansainvälinen esteettömyysseminaari.....	25
Hankearviointi	26
Markkinointi ja viestintä	27
Kaikkien Koti	27
Kaikkien Yyteri	27
Kohderyhmät	27
Markkinointikeinot	28
Julkisuus	29
Toiminnan jatkuvuus.....	31
Kaikkien Koti.....	31
Kaikkien Yyteri	32
Lähteet	33
Liitteet	35

1 Hankkeen taustaa

Esteettömyys on kokonaisuus, jolla tarkoitetaan kaikkien kansalaisten osallistumista työntekoon, harrastuksiin, kulttuuriin ja opiskeluun. Se merkitsee palvelujen saatavuutta, välineiden käytettävyyttä, tiedon ymmärrettävyyttä ja kaikkien kansalaisten mahdollisuutta osallistua itseään koskevaan päätöksentekoon, harrastuksiin, kulttuuriin, opiskeluun ja joukkoliikenteen käyttämiseen. Esteettömyydessä pääpaino on rakennetun ympäristön toimivuudessa, jolloin rakennetun ympäristön tai yksittäisen rakennuksen esteettömyys antaa kaikille ihmisille mahdollisuuden liikkua, asua ja toimia tasavertaisesti. (Invalidiliitto 2010.)

Toiminnan arvopohjana Sataesteetön-hankkeessa oli laaja-alainen tasa-arvo, syrjimättömyys ja suvaitsevaisuus. Huomiota kiinnitettiin erityisesti fyysisiin olosuhteisiin ja sosiaaliseen ympäristöön levittämällä esteettömyystietoisuutta sekä kartoittamalla toimintaympäristöjen esteettömyyttä.

Sataesteetön on jatkoa aiemmin alkaneeseen esteettömyyttä elämässä -projektiin ja liittyy Satakunnan ammattikorkeakoulun (SAMK) hallinnoimaan esteetön keittiö -suunnitteluhankkeeseen, joka toteutettiin yhteistyössä sosiaali- ja terveysalan ja tekniikan ja merenkulun yksiköiden sekä Puustelli Group Oy:n kanssa. Hanke liittyy myös SAMKin 2008 käynnistämään Kaikille avoin Yyteri -hankkeeseen, jota toteutettiin ilman erillistä ulkopuolista rahoitusta. SAMK oli myös mukana Tekesin rahoittamassa AMK-TULI-Länsi-Suomi -hankkeessa (2008–2011), joka keskittyi korkeakoulussa luodun tutkimustiedon ja liikeideoiden kaupallistamiseen.

2 Sataesteetön-hanke

Sataesteetön on Satakunnan ammattikorkeakoulussa vuonna 2009 alkanut innovaatioedellytysten edistämishanke, jossa SAMKin sosiaali- ja terveysalan, tekniikan sekä liiketoiminnan osaajat ja opiskelijat kehittivät yhdessä kattavan yritysverkoston kanssa esteettömyyttä edistäviä käyttäjälähtöisiä tuotteita ja toimintoja.

Hanketta suunniteltaessa tiedossa oli, että Suomessa on muutamia esteetöntä asumista esitteleviä mallitiloja, mutta Satakunnan alueelta sellainen puuttui. Tehtyjen kartoitusten mukaan myös esteettömien luontoliikunta- ja virkistyspalveluiden kehittämiseksi nähtiin olevan Satakunnan alueella tarvetta. Sataesteetön-hankkeessa tärkein tavoite oli vastata näihin tarpeisiin ja rakentaa esteetöntä ja turvallista asumista esittelevä mallitila sekä kehittää toimintamalli Yyteriin esteettömän vapaa-ajan näkökulmasta.

Sataesteetön on yhteisnimike kahdelle osahankkeelle: Kaikkien Koti ja Kaikkien Yyteri. Toimintaympäristöinä hankkeessa olivat sekä luokkatila SAMKin sosiaali- ja terveysalan Porin toimipisteessä että Yyterin alue Porissa. Lähtökohtaisesti Sataesteetön-hankkeessa:

- 1) rakennettiin käyttämättömänä olleeseen luokkatilaan esteetön mallikoti, joka mukautuu eri käyttäjäryhmien mukaan, toimii yrityksille testausalustana, jossa tuotteet ja kalusteet ovat esillä kokeiltavina ja edelleen kehiteltävinä sekä käytetään opetuskäytössä oppimisympäristönä,

- 2) kartoitettiin ja kehitettiin Satakunnan luontoliikunta- ja virkistyspalvelujen esteettömyyttä ja esteettömyysosaamista sekä luotiin palveluntuottajille yhteistyöfoorumi (projektiryhmä) palvelutarjonnan esteettömäksi saamiseksi, järjestettiin yhdessä palveluntuottajien kanssa kaikille avoimia liikuntatapahtumia, tarjottiin palveluiden tuottajille asiantuntija-apua esteettömyyskartoitusten tekemiseen ja laadittiin suositukset toimenpiteille.

2009	<ul style="list-style-type: none"> • hankkeen projektipäällikön valinta • ohjaus- ja projektiryhmän nimeäminen • koko hankkeen tarkennetun työsuunnitelman laatiminen • arviointisuunnitelman laatiminen • hanke-esitteen ja julisteen laatiminen • rakennuskustannusten tarkennetun laskelman tekeminen • tarjousten pyytäminen hankinnoista • hankintamenettelyn käynnistäminen tavara- ja palveluhankinnoista • soveltavan purjelautailun -pilottikurssin järjestäminen • markkinointivideo esteettömistä vesi- ja luontoliikuntatapahtumista • opinnäytetöiden eteneminen
2010	<ul style="list-style-type: none"> • hankkeen prosessiarvioinnin käynnistäminen • projektisihteerin palkkaaminen • tiedotussuunnitelman laatiminen • projektityöntekijän palkkaaminen • Kaikkien Kodin rakentaminen ja kodin valmistuminen • kotiin tarvittavien kalusteiden ja laitteiden hankinta • kodin avajaisten järjestäminen • kodin käyttöönotto ja Avoimet ovet -tilaisuuksien järjestäminen • hankkeesta tiedottaminen tiedotussuunnitelman mukaisesti • uusien opinnäytetöiden käynnistäminen • Kaikkien Kodissa suoritettava käyttäjätutkimus I-vaihe • esteettömyyskartoitusten tekeminen sekä toimenpidesuosituksen antaminen • soveltavan purjelautailun toisen pilottikurssin järjestäminen sekä kaikille avoimien golf-, melonta ja purjehduskurssien järjestäminen • markkinointivideo esteettömistä vesi- ja luontoliikuntatapahtumista • väliraportin laatiminen • artikkeleiden kirjoittaminen alan/järjestöjen/yhteisöjen lehtiin • kansallisiin ja kansainvälisiin seminaareihin osallistuminen

2011

- kaikille avoimien talviliikuntatapahtumien järjestäminen
- kaikille avoimien purjelautailu-, melonta-, golf- ja purjehduspäivien järjestäminen
- kansainvälisen esteettömyysseminaarin järjestäminen
- toimintavälinekoulutusten järjestäminen
- esteettömyyskartoitusten tekeminen
- Avoimet ovet -tapahtumien järjestäminen
- kansallisiin ja kansainvälisiin seminaareihin osallistuminen
- loppuarvioinnin tekeminen hyödyntäen prosessiarviointia
- loppuraportin laatiminen

3 Ohjaavat ryhmät

Kummallekin osahankkeelle nimettiin omat projektiryhmät ja koko hankkeen yhteinen ohjausryhmä. Kaikkien Koti -projektiryhmä kokoontui keskimäärin seitsemän kertaa vuodessa, Kaikkien Yteri -projektiryhmä kerran vuodessa ja ohjausryhmä kolme kertaa vuodessa.

3.1 Kaikkien Koti -projektiryhmä

Projektiryhmä koostettiin yhteistyökumppaneista, eri alojen asiantuntijoista, käyttäjien edustajasta sekä opinnäytetöitä hankkeelle tekevistä opiskelijoista. Projektiryhmän tärkeimpänä tavoitteena ja tehtävänä oli Kaikkien Kodin suunnittelu, toteutus sekä toiminnan käynnistäminen. Projektiryhmäläiset olivat innostuneita Kaikkien Kodin rakentamisesta, joten suunnittelu eteni mallikkaasti.

Kaikkien Kodin valmistuttua projektiryhmän tehtävänä oli toiminnan aloittaminen sekä sen vakiinnuttaminen. Projektiryhmän koko pieneni tässä vaiheessa merkittävästi. Pienellä ydinryhmällä kodin toiminta aloitettiin ja sitä kehitettiin hankkeen loppuun asti. Hankkeen lopussa projektiryhmäläiset kävivät myös tutustumassa Turun ammattikorkeakoulussa sijaitsevaan Kunnonkotiin.

3.2 Kaikkien Yteri -projektiryhmä

Kaikkien Yteri -projektiryhmä muodostui Yterin alueen palveluntuottajista, seuran edustajista, valtakunnallisista asiantuntijoista sekä itse käyttäjästä/osallistujista. Projektiryhmän raamit elivät hankkeen aikana, koska toiminnan käynnistämisen ja eteenpäin viemisen kannalta oli tärkeää, että mahdollisimman moni toimija erilaisesta kontekstista tulee mukaan ideoimaan ja esittämään ajatuksiaan. Projektiryhmän tehtävänä oli suunnitella yhdessä alueen toimijoiden ja asiantuntijoiden kanssa kaikille avoimien tapahtumia, kuten ajankohdat, sisällöt, turvallisuus ja resurssit. Tärkeimpänä tavoitteena oli luoda toimiva yhteistyöverkosto, jossa jokainen asianosainen on kuultuna.

3.3 Ohjausryhmä

Sataesteetön-ohjausryhmään kuului yhteensä 16 henkilöä. Ohjausryhmä koostettiin yhteistyökumppaneista, eri alojen asiantuntijoista sekä käyttäjien edustajista.

Ohjausryhmän tehtävänä oli

- seurata projektisuunnitelman tavoitteiden ja toiminnan toteutumista
- seurata rahoitussuunnitelman toteutumista ja maksatuksen etenemistä
- arvioida hankkeen toimintaa ja etenemistä
- tunnistaa mahdollisia muutostarpeita ja ongelmakohtia sekä mahdollisten korjaavien toimenpiteiden esittäminen
- ehdottaa hankkeen toteuttajaorganisaatiolle mahdolliset tarvittavat projektisuunnitelman muutokset
- seurata osallistujapalautteita
- seurata vaikuttavuutta ja tuloksellisuutta sekä tulosten hyödyntämistä
- seurata hyvien käytäntöjen levittämistä
- seurata tiedotussuunnitelman toteutumista.

4 Yhteistyö

Projektia hallinnoi Satakunnan ammattikorkeakoulu. Yhteistyökumppaneita hankkeessa oli yhteensä 23 kappaletta, joista Kaikkien Koti -osahankkeessa mukana oli 10 ja Kaikkien Yteri -osahankkeessa 13 (liite 1). Lisäksi mukana oli 15 muuta tahoa, joiden kanssa on tehty yhteistyötä. Tällaisia ovat muun muassa toimintavälinevuokraamo, eri urakointifirmat ja kaluste- ja kangasliike.

Kaikkien Koti -osahankkeessa yhteistyöyrityksiltä oli edustaja projektiryhmässä. Yrityksistä kolme, Puustelli Group Oy, Tyke Oy sekä Respecta Oy olivat hankkeessa mukana osatoteuttajina. Nämä yritykset osallistuivat hankkeeseen tuomalla Kaikkien Kotiin omia tuotteitaan sopimuksessa määritellyllä summalla. Myös muut yhteistyökumppanit toivat Kaikkien Kotiin tuotteitaan sopimuksen mukaan. Kodissa käyneiltä asiakkailta saatu palaute toimitettiin eteenpäin yhteistyöyrityksille, jotka päivittivät tämän perusteella tuotteitaan.

Kaikkien Yteri -osahankkeen yhteistyökumppanit osallistuivat projektiryhmätoimintaan. Yhteistyökumppaneista yksi osallistui myös hankkeen ohjausryhmään. Lisäksi suuri osa yrityksistä oli aktiivisesti mukana hankkeen järjestämissä kaikille avoimissa vesi- ja luontoliikuntatapahtumissa. Osa yhteistyökumppaneista taas oli mukana osallistuvina kumppaneina tarjoten esimerkiksi omia toimitilojaan hankkeen käyttöön tapahtumien yhteydessä.

5 Rahoitus

Alkuvuodelle 2009 hanke sai rahoitusta hankkeen käynnistämiseen sekä alkukartoitusten tekemiseen Porin seudun kehittämiskeskus Oy:ltä (POSEK), Porin seudun aluekeskusohjelmasta (AKO). Varsinaista Sataesteetön-hanketta rahoittivat Euroopan aluekehitysrahasto (EAKR) ja Satakuntaliitto. Hankkeen osarahoittajina toimivat Satakunnan ammattikorkeakoulu sekä osa yhteistyöyrityksistä. Taulukossa 2 on esitetty eri rahoittajatahojen osuudet hankerahoituksessa.

Hankkeen rahoitus:		
EAKR- ja valtion rahoitus	90 104,09 €	76 %
Kuntien rahoitus	21 186,22 €	18 %
Muu julkinen rahoitus	0,00 €	0 %
Yksityinen rahoitus	7 100,00 €	6 %
Tulot	0,00 €	0 %
Rahoitus yhteensä	118 390,31 €	100 %

Taulukko 2. Sataesteetön-hankkeen rahoitus

Kaavio 1. Organisaatiokaavio

6 Toteutus

6.1 Kaikkien Koti

Kaikkien Koti on esteetön kodinomainen ympäristö, Living Lab (LL) -tila, jossa voidaan hyödyntää yli toimialojen ulottuvia yritysverkostoja sekä luoda uusia esteetöntä asumista ja elämistä edistäviä innovaatioita. Samalla se toimii näyttelytilana sekä opiskelu- ja kokeilualustana, niin sanottuna simulaatio-oppimisympäristönä. Tilassa tehdään käyttäjätutkimusta eri tuotteille ja ratkaisuille yhteistyöyritysten tarpeiden mukaan. Lisäksi Kaikkien Kodissa on mahdollista tehdä asumiskokeiluja. Tämä on Suomen mittakaavassa uutta verrattuna muihin vastaaviin asuntoihin.

Kaikkien Koti -osahankkeen kohderyhmänä olivat

- hankkeessa mukana olleet julkiset organisaatiot ja yksityiset yritykset ja säätiöt sekä palveluiden tuottajat
- hankkeessa toimineet SAMKin TKI-henkilöstö (tutkijat sekä asiantuntijaopettajat)
- välittömänä kohderyhmänä henkilöt, joilla on toimintakyvyn rajoituksia (ikäntyneet henkilöt, joilla on heikentynyt toimintakyky ja/tai suurentunut riski toimintakyvyn heikkenemiseen, heikentynyt näkökyky sekä muistihäiriötä sairastavat)
- välillisenä kohderyhmänä olivat hankkeessa mukana olleet opiskelijat sekä SAMKin sosiaali- ja terveysalan palvelukeskus (Soteekki).

Kaikkien Kodin suunnittelu aloitettiin osahankkeen ydinryhmän toimesta lokakuussa 2009 ja sitä jatkettiin projektiryhmän toimesta tammikuussa 2010. Suunnittelussa huomioitiin erityisesti ikääntyneet, muistisairaat ja heikkonäköiset. Asunnon rakentaminen kilpailutettiin rahoittajan ohjeiden mukaan siten, että rakentaminen ja LVI- ja sähkötyöt kilpailutettiin erillisinä urakoina. Kilpailutuksen tuloksena urakoitsijoiksi valittiin Satakuntalaiset yritykset CT-vasta Ay (rakenta-

minen), Vesi ja Lämpö Juhola Oy (LVI) ja Suomen Elteam Oy (sähkö). Rakentaminen aloitettiin elokuussa 2010 ja rakennustyöt saatiin päätökseen syyskuun 2010 lopussa.

6.1.1 Kaikkien Koti -tapahtumat

Kaikkien Kodin avajaiset olivat 3.11.2010. Avajaisiin kutsuttiin muun muassa projekti- ja ohjausryhmän jäsenet, yhteistyöyritysten edustajia, rahoittajan yhteyshenkilö, SAMKin henkilökunta ja eri vammaisyhdistysten edustajia.

Avajaisten jälkeen järjestettiin avoimien ovien tapahtumia lähes viikoittain. Avoimista ovista pyrittiin tiedottamaan mahdollisimman laajasti, tarkoituksena oli saada Kaikkien Koti erilaisten yhdistysten sekä yleisesti laajaan tietoisuuteen.

SAMKin sosiaali- ja terveysalan opetushenkilökunnalle pidettiin erikseen avoimet ovet -tapahtumia syksyllä 2011. Näiden tarkoituksena oli tutustuttaa opetushenkilökunta Kaikkien Kodissa oleviin esteettömiin ratkaisuihin, jolloin he voisivat integroida tilaa myös opetukseen.

6.1.2 Käyttäjätutkimus

Kaikkien Kodissa toteutettiin käyttäjätutkimus lehtori Jere Kuusisen toimesta. Tutkimuksessa keskityttiin löytämään tilasta löytyviä suunnitteluvirheitä ja ongelmia, tarkoituksena selvittää käyttäjien kokemuksellisia näkökulmia Kaikkien Kodin esteettömyyden ja myönteisen käyttäjäkokemuksen saavuttamiseksi.

Kaikkien Koti -tilan ja siinä olevien suunnitteluratkaisujen sekä laitteiden käytettävyyden arviointi tapahtui yhdessä toimintakyvyltään rajoittuneiden henkilöiden kanssa. Tutkimukseen osallistui kuusi koehenkilöä, joista osa oli liikuntaesteisiä, osa iältään yli 60-vuotiaita, osalla kognitiivisen toimintakyvyn heikentymä ja osalla eriasteinen näkövamma.

Tässä käyttäjätutkimuksessa tutkimusmenetelmänä olivat empiirinen havainnointi ja avoimet haastattelut. Tämän lisäksi tutkimukseen osallistuvien henkilöiden omaa ympäristöä kartoitettiin strukturoidun haastattelun avulla, minkä tavoitteena oli ymmärtää tutkimushenkilöiden oman elinpiirin esteettömyyttä sekä profiloita käyttäjät toimintakyvyn rajoitteiden selvittämiseksi. Tutkijan rooli havaintojen synnyssä oli mahdollisimman neutraali eikä koehenkilöille annettu ohjeita erilaisten kalusteiden tai laitteiden käyttämisestä.

Tulosten perusteella Kaikkien Kodissa esteellisintä oli uuden teknologian oppiminen ja muistaminen. Testihenkilöt kaipasivat muun muassa visuaalisia vihjeitä helpottamaan uuden tekniikan käyttöä. Havaittujen ongelmien korjaamiseksi tilassa on tarkoitus tehdä muutoksia. Muutosten jälkeen tullaan kartoittamaan uusittujen ratkaisujen esteettömyyttä sekä pohtimaan esille noussevia ongelmia suhteessa vanhuuden, arjen ja teknologian välisiin ristiriitoihin.

6.1.3 Kaikkien Koti -hankkeen tärkeimmät tulokset

Kaikkien Koti on Satakunnan alueella ainoa laatuaan oleva esteetöntä asumista esittelevä mallikoti. Se on kaikille avoin ympäristö, joka on otettu aktiivisesti käyttöön niin koulutus, kokous- kuin tuote-esittelytilanakin. Kaikkien Kotia käytetään aktiivisesti myös opetusympäristönä SAMKin sosiaali- ja terveysalan opiskelijoille. Kaikkien Kodissa on käynyt opiskelijaryhmiä tutustumassa myös eri oppilaitoksista.

Kaikkien Koti -osahankkeelle tehtiin seitsemän opinnäytetyötä, joista kolme ylempään ammatikorkeakoulututkintoon valmistavasta hyvinvointiteknologian koulutusohjelmassa. Kolme opinnäytetyötä tehtiin SAMKin fysioterapian koulutusohjelmassa ja yksi liiketalouden koulutusohjelmassa.

KAIKKIEN KOTI - OPINNÄYTETYÖT	Suominen, S. Apuvälineiden luokittelu ja apuvälinerekisteri-Sataesteetön -hanke, Kaikkien Koti. 2011.
	Oulasvirta, E. Ikääntyneen toimintakyvyn muutoksia simuloivat moduulit esteettömyyttä tutkiville ja kehittäville. 2011.
	Nurmilehto, M. Lisätietoa ikääntyneiden keittiöiden toimivuudesta videoinnin avulla. 2011.
	Väänänen, M. : Pater noster -tyyppinen keittiökaapisto.
	Meri, P.: Mobiiliteknologia apuna kaatumisen ennaltaehkäisyssä. 2011.
	Rytölä, S. Langaton verenpaineen mittaus kaatumista ehkäisevänä tekijänä. 2011.
	Kyngäs, S. Yhteistyöorganisaatioiden odotukset Sataesteetön -hankkeen liiketaloudellisista vaikutuksista. 2012.

Opinnäytetyöt ovat luettavissa osoitteesta:
<https://publications.theseus.fi/handle/10024/14?locale=fi>.

6.2 Kaikkien Yyteri

Yyterin alue Porissa tunnetaan kuusi kilometriä pitkää hiekkarannastaan sekä upeista dyyneistä, jotka tarjoavat tilaa nauttia ja harrastaa. Alueella on myös kattava palvelutarjonta majoitus- ja ravintolapalveluineen sekä harrastusmahdollisuuksineen. Hienosta hiekasta koostuva ranta sekä korkeat dyynit ovat kuitenkin sellaisenaan erittäin vaikeakulkuisia, minkä vuoksi varsinkin ikääntyneet sekä liikkumis- ja toimintarajoitteiset jäävät helposti Yyterin mahdollisuuksien ja palveluiden ulkopuolelle. Myös alueen vanhat saaristomaiset rakennukset ovat monesti esteellisiä. Hankkeen varsinainen kohderyhmä oli liikkumis- ja toimintarajoitteiset henkilöt, mutta esteettömyyteen johtaneista muutoksista hyötty myös välillinen kohderyhmä eli ihmiset, jotka eivät varsinaista kohderyhmää olekaan – Yyterissä tehdyt ja tehtävät muutokset helpottavat kaikkien liikkumista ja toimimista alueella. Yyterin alueelle Sataesteetön-hankkeessa kehitetty Kaikkien Yyteri -toimintamalli vastaa osaltaan Yyterin alueen matkailu- ja virkistystoiminnan kehittämisen tarpeeseen.

Kaikkien Yyteri -hankkeen päätavoitteena oli:

- selvittää alueen palveluntuottajien tietoisuutta esteettömyydestä kyselytutkimuksella, opinnäytetyönä sekä haastattelun avulla toteutetulla selvityksellä
- kehittää palveluntuottajien esteettömyysosaamista ja -tietoisuutta tapahtumien ja esteettömyyskartoitusten avulla
- edistää esteettämiä vesi- ja luontoliikuntaharrastusmahdollisuuksia
- hankkia ja kehittää liikkumista ja harrastamista helpottavia apu- ja toimintavälineitä Satakunnan alueelle.

6.2.1 Kaikkien Yyteri -tapahtumat

Kesällä 2009 Sataesteetön-hanke järjesti ensimmäinen purjelautailun pilottikurssin. Kurssi järjestettiin Yyterin surfkeskuksella yhteistyössä Porin kaupungin vapaa-aikaviraston sekä Kehitysvammaisten Tukiliitto ry:n Malikkeen (www.malike.fi) kanssa. Tapahtuman toteuttamisessa käytössä oli Malikkeen retkeilyyn ja vesillä liikkumiseen suunniteltuja apuvälineitä. Lajiohjauksista vastasivat seuran jäsenet, hankkeen henkilökunta ja pääasiassa opiskelijoista koostuva apuohjaajien ryhmä yhdessä. Kaksipäiväiseen pilottikurssiin osallistui yhteensä 10 erityistukea tarvitsevaa lasta ja nuorta. Kurssin aikana kehitettiin pedagoginen runko soveltavaan purjelautailuun sekä ensimmäinen versio purjelautaan kiinnitettävästä istuimesta.

Kesällä 2010 järjestettiin soveltavan vesi- ja luontoliikunnan viikonlopputapahtuma. Kaksipäiväisen tapahtuman aikana osallistujilla oli mahdollisuus perehtyä kahteen eri lajiin, valiten vaihtoehdoista joko melonnan, purjehduksen, golfin tai purjelautailun. Melonta ja purjehdus olivat uusina lajeina ja ne soveltuivat ihan kaikille. Tapahtumaan osallistui kaikkiaan 20 erityistä tukea tarvitsevaa lasta ja nuorta. Tapahtumaa järjestämässä oli noin 20 vapaaehtoista ohjaajaa ja avustajaa. Osaavien ohjaajien ja avustajien joukko koostui alueen seurojen ja yritysten ammattilaisista, valtakunnallisista lajiosaaajista sekä sosiaali- ja terveysalan opiskelijoista. Golfin ja purjelautailun osalta toimintaa laajennettiin ja vakiinnutettiin entisestään kyseisten seurojen omaan toimintaan. Tapahtumaviikon aikana otettiin käyttöön uusia välineitä sekä testattiin muun muassa vuodesta 2009 kehitteillä olleet soveltavan purjelautailun välineet kuten rikin korotin, puomin madallin sekä purjelautaan kiinnitettävä istuin.

Tammikuussa ja maaliskuussa 2010 järjestettiin ensimmäisen kerran soveltavan talviliikunnan päivät. Talvitapahtumien pohjana toimi Kehitysvammaisten Tukiliiton Aikuis-Malike -projektin suunnittelema kaksipäiväinen toimintavälinekoulutus, josta jälkimmäisen päivän käytännön osuuteen osallistui asiakasryhmiä.

Talviliikuntapäivillä tarjottiin mahdollisuus liikkua myös talvisessa Yyterissä sekä vietiin eteenpäin ajatusta Yyteristä talviliikuntapaikkana. Talviliikuntatapahtumat kokosivat Yyteriin kaikkiaan 150 erityistä tukea tarvitsevaa lasta, nuorta ja aikuista, joilla toimintavälineet olivat tärkeässä roolissa liikkumisen mahdollistajina. Tällä hetkellä Yyteri mielletään pääasiassa kesäpäivien viettopaikaksi, mutta iso ranta-alue sekä talvella pulkkamäiksi muuntautuvat dyynit ovat mitä parhainta aluetta talviliikuntaan.

Kesällä 2011 kaikille avoimet tapahtumat järjestettiin kaksipäiväisinä lajipäivinä elokuun ensimmäisen ja toisen viikon aikana. Lajeina olivat purjelautailu, golf, purjehdus ja melonta. Jokaiseen lajiin otettiin mukaan korkeintaan 10 osallistujaa, jotta henkilökohtaiseen opetukseen ja avustamiseen olisi mahdollisuus panostaa enemmän. Lajeista golf ja purjelautailu pyörivät puhtaasti lajin omien seuravalmentajien ja henkilökunnan toteuttamina. Vastaavasti edellisenä vuotena uusina lajeina tulleet melonta ja purjehdus toteutettiin yhteistyössä hankkeen ja seuran voimin, mutta lajiopetus ja toiminta vietiin jo edellisiä vuosia syvemmälle lajin sisältöihin ja toimintaan. Esimerkkinä voidaan todeta purjehduskoulutus, joka toteutettiin tapahtumaan osallistuville seuran ohjaajille ja avustajille. Koulutuksessa perehdyttiin purjehduksen perusteisiin, turvallisuuteen vesillä sekä vammaispurjehdukseen ja toimintavälineisiin. Tilaisuuteen osallistui kaikkiaan 10 henkilöä ja kouluttajana toimi purjehtijaliiton vammaispurjehduksesta vastaava Erkki Ikonen.

Kesällä 2011 hankkeessa toteutettiin myös kaksipäiväinen toimintaleiri aikuisille kehitysvammaisille. Leirin suunnittelu, toteutus ja arviointi olivat osa toiminnallista opinnäytetyötä. Opinnäytetyön ”Meidän näköinen leiri” aiheena oli suunnitella ja toteuttaa asiakaslähtöinen leiri erityistukea tarvitseville aikuisille. Tavoitteena oli toteuttaa leiri yhdessä aikuisten kehitysvammaisten kanssa asiakaslähtöisesti ja samalla tukea heidän omatoimisuutta prosessin aikana. (Timgren 2011.)

Kesän 2011 tapahtumaan osallistuneilta kerättiin palautetta lajipäivien järjestelyistä sekä esteettömyydestä itse tapahtumassa. Palautteita saatiin yhteensä 13 kappaletta. Palautteen antajien mukaan järjestelyt olivat onnistuneet hyvin. Yleisarvosanaksi tapahtumasta annettiin 9 asteikolla 4–10 (4=huono, 10=erinomainen). Huomattavana muutoksena aikaisempien vuosien tapahtumiin voidaan mainita alueella ja tapahtumapaikoilla toteutetut esteettömyysmuutostyöt sekä toimintavälineiden lisääntynyt määrä. Muun muassa näiden ansiosta kukaan palautteeseen vastanneista ei kokenut toimintaympäristössä olevan omaa liikkumista vaikeuttavia esteitä.

6.2.2 Toimintavälinekoulutus

Kehitysvammaisten Tukiliitto ry:n Aikuis-Malike -projektissa (2007–2011) on luotu kaksipäiväinen Ulos talosta, pois pihasta -verkostokoulutus (ts. toimintavälinekoulutus), jonka tavoitteena on edistää vaikeavammaisten osallistumista toimintavälinetietoisuutta levittämällä. Aikuis-Malikeen suunnitteleman toimintavälinekoulutuksen ensimmäisenä päivänä käydään läpi teoriaa ja tehdään toiminnallisia harjoitteita. Toisena päivänä koulutukseen osallistuvat henkilöt kokeilevat toimintavälineitä luontoympäristössä vaikeavammaisten asiakkaiden kanssa.

Tammikuussa ja maaliskuussa 2011 Sataesteetön-hanke toteutti ensimmäisen kerran Aikuis-Malikeen kanssa yhteistyössä toimintavälinekoulutuksen SAMKin fysioterapeuttipiskelijoille.

Tulevaisuuden ammattilaiset kohtaavat työssään paljon asiakkaita, jotka hyötyvät toimintavälineistä arjen toimimisessa ja liikunnassa. Sen vuoksi on erittäin hyödyllistä lisätä opiskelijoiden tietoisuutta välineistä, jotta heillä on työelämässä tietoa ja taitoa kertoa asiakkaille toimintavälineistä sekä valmius ohjata ja ohjeistaa niiden käyttöä.

Ensimmäisessä koulutuksessa tammikuussa, kouluttajina toimivat Malike-toiminnan esimies Susanna Tero ja Aikuis-Malikkaan projektipäällikkö Tanja Tauria. Sataesteetön-hankkeen henkilökunnasta koulutukseen osallistuivat Kaikkien Yterin -projektivastaava Kati Karinharju sekä projektityöntekijä Riikka Tupala, jotka myös vastasivat koulutuksen retkipäivän suunnitelmasta, retkelle osallistuvien asiakkaiden organisoinnista ja käytännön järjestelyistä. Toisessa koulutuksessa maaliskuussa, Karinharju ja Tupala toimivat itse kouluttajina.

Toimintavälinekoulutuksen pohjalta Aikuis-Malike -projekti on julkaissut Tuula Purasen koostaman "Oon oppinut niin paljon!" -raportin, jossa on selvitetty koulutuksen merkitystä opiskelijoille. Selvityksen mukaan kaikki koulutukseen osallistuneet opiskelijat pitivät toimintavälinekoulutusta tarpeellisena osana omaa koulutustaan. Opiskelijat näkivät etuna sen, että mikäli toimintavälinekoulutus olisi pakollisena kurssina osana opintoja, joka vuosi työelämään lähtisi uusia ammattilaisia, jotka tuntevat toimintavälineitä ja voisivat tietoutta omille työpaikoilleen ja asiakkailleen (Puranen 2011). Opiskelijoiden kokemuksia toimintavälinekoulutuksesta tutkittiin myös Heikki Lahden tekemässä opinnäytetyössä. Lahden tutkimuksellisessa opinnäytetyössä kartoitettiin, miten Satakunnan ammattikorkeakoulun vuonna 2008 ja 2009 opiskelunsa aloittaneet fysioterapeuttiopiskelijat kokivat toimintavälinekoulutukselle asetettujen tavoitteiden täyt-

tyneen ja kuinka tärkeänä he pitivät toimintavälinekoulutuksen sisällyttämistä fysioterapeutin ammattiopintoihin. Lisäksi tutkimuksen tavoitteena oli selvittää, miten fysioterapeuttiopiskelijat kehittäisivät toimintavälinekoulutusta. Suurin osa fysioterapeuttiopiskelijoista piti toimintavälinekoulutusta hyvin tärkeänä osana fysioterapeutin ammattiopintoja. Lisäksi opiskelijat kokivat koulutuksen lisäävän merkittävästi fysioterapeutin valmiuksia tukea vaikeavammaisen mahdollisuuksia osallistua mielekkääseen vapaa-ajan liikuntaan.

Malikkeen ja hankkeen yhteistyöstä hyötyivät opiskelijoiden lisäksi muun muassa paikalliset kehitysvammaisten asuntoloiden asukkaat ja henkilökunta. Toimintavälinekoulutuksen avulla alueen aikuiset kehitysvammaiset saatiin mukaan ulkoilutapahtumiin, kuten Munakarin kävelyretkeen, ja samalla aktivoitiin heitä kohti toiminnallisempaa arkea. Tapahtumien ja koulutusten kautta saatiin lisättyä aikuisten kehitysvammaisten kanssa toimivan henkilökunnan tietoisuutta toimintavälineistä sekä niiden saatavuudesta Porin alueella.

6.2.3 Kaikkien Yyteri -hankkeen tärkeimmät tulokset

Hankkeen myötä apua liikkumiseensa tarvitsevat pääsivät kokeilemaan purjelautailua, golfia, purjehdusta sekä melontaa lajikohtaisten asiantuntijoiden sekä osaavien apuohjaajien ohjauksessa. Lajiseurojen asiantuntijat saivat kokemusta erityisryhmien ohjaamisesta. Lisäksi tapahtumiin osallistui lukuisia opiskelijoita avustajina, jonka myötä myös opiskelijat saivat erittäin hyvää kokemusta soveltavasta liikunnasta sekä tietoa liikuntavälineiden sovelluksesta. Hankkeen aikana Satakunnan ammattikorkeakoulun kahdelle eri vuosikurssin fysioterapeuttiopiskelijoille

järjestettiin Malikkeen kehittämä toimintavälinekoulutus, jonka on tarkoitus jatkossa sisältyä joko fysioterapian koulutusohjelman opetussuunnitelmaan tai vapaavalintaiseksi aineeksi, jolloin se olisi avoin myös muiden koulutusohjelmien opiskelijoille.

Kaikkien Yyteri -osahankkeessa luotiin ainutlaatuisia soveltavan liikunnan tapahtumia. Projektin myötä Yyterin alueelle kehitettiin muun muassa soveltavaa purjelautailua. Yyterin Surfkeskus onkin tällä hetkellä Pohjoismaiden ja koko Euroopan edelläkävijä soveltavan purjelautailun välineiden ja opetuksen kehittäjänä.

Hanke oli aktiivinen aina viimeiseen päivään saakka, jolloin järjestettiin esteettömyyskoulutus. Kouluttajana toimi arkkitehti Niina Kilpelä Kynnys ry.:stä ja siihen osallistui mm. Porin

kaupungin ympäristöviraston sekä teknisen palvelukeskuksen edustajia. Samana päivänä järjestettiin myös Kaikkien Yyteri -osahankkeen yhteistyökumppaneille kohdennettu päätöstilaisuus, jossa keskusteltiin hankkeen tärkeimmistä tuloksista ja tulevaisuuden suunnitelmista sekä kuultiin yhteistyökumppaneiden mielteitä hankkeen vaikutuksista heidän toimintaansa.

Palveluntuottajien esteettömyysosaamista ja -tietoisuutta kehitettiin tapahtumien lisäksi myös esteettömyyskartoitusten avulla. Palveluntuottajat saivat kartoituksista objektiivista informaatiota kiinteistöjen ja muun ympäristön esteettömyydestä. Kohteet kartoitettiin eritoten turvallisuuden, saavutettavuuden ja esteettömyyden näkökulmasta huomioiden eri käyttäjäryhmät. Kartoitusten tekemiseen käytettiin erinäisiä työkaluja, kuten mittauksia, arviointia, valokuvausta, muistiinpanoja ja merkintöjä. Raporteista käy ilmi vallitsevat esteettömyysmääräykset sekä suositukset sekä kartoitettujen tilojen ja alueiden tarkat tulokset. Jokainen kartoituksen teettänyt sai raportin myötä kartoitusympäristökohtaiset toimenpide-ehdotukset ja mitoitusohjeet esteettömyyden edistämiseksi. Tarvittaessa annettiin apua muutostöiden suunnittelussa. Kaikkien Yyteri -hankkeen yhteistyökumppaneista yhteensä kahdeksan toimijaa (Yyterin Kylpylähotelli Oy, Yyteri Golf Links Oy, Yyteri Beach lomakeskus, Top Camping Yyteri, Yyterin Surfkeskus, Bowling 4 You Oy, BSF r.f. ja Melamajavat ry.) halusi kartoituksen tehtäväksi kiinteistöissään ja muulla alueellaan.

Toiminnan lisäksi hankkeessa investoitiin jo tarjolla oleviin apu- ja toimintavälineisiin (liite 2), mutta luotiin myös uusia innovatiivisia välineitä soveltavaan purjelautailuun. Innovatiivisesta toiminnasta esimerkkinä toimii myös Marika Koiviston tekemä hyvinvointiteknologian ylemmän AMK:n opinnäytetyö ”Puhuva pistelaskujärjestelmä näkövammaisille keilaajille”. Tutkimuksen tuloksena onnistuttiin ideoimaan uusi apuväline, jonka käyttö riippuu etupäässä käyttäjästä itsestään. Käyttäjä oli tyytyväinen ohjelmiston käytettävyyteen, joskin apuväline vaatii vielä jatkokehittelyä. (Koivisto 2011.)

Yyteri kuuluu Natura 2000-alueisiin. Alueen kehittämisessä on huomioitu luonnon ainutlaatuisuus sekä käytetty asiantuntijoiden apua eri ideoiden toteuttamisessa. Yyteriin on edelleen tavoitteena saada enemmän esteettömiä luontopolkuja sekä kulkuväyliä, jotka suuntaavat kulkemaan ranta-alueella opastetusti ja samalla säästävät ympäristöä ja dyynejä. Syksyllä hanke ja ympäristövirasto käynnistivät yhteistyön Yyterin esteettömästä kulkureitistä. Kulkureitin suunnittelussa huomioidaan dyynien ja maaston muodot liitettynä käyttäjien helppokulkuisuuteen. Esteettömyyden näkökulmasta pyritään huomioimaan kulkureitin leveydet, kaltevuudet, kaiteet ja reunakorokkeet sekä pintamateriaali ja sitä kautta myös kulkureitin näkyvyys ja kontrastit. Käyttäjälähtöisyyden lisäämiseksi pyritään huomioimaan myös yhteys alueen käymälöihin ja virkistyspalveluihin sekä huomioimaan levähdyspaikat kulkureitin varrella. Kulkureitin suunnittelussa hyödynnettiin hankkeen kautta Satakunnan ammattikorkeakoulun osaamista tuottamalla kulkureitistä 3D-mallinnus. Esteettömän kulkureitin rakennustyöt alkavat kesällä 2012.

Kaikkien Yyteri -osahankkeen puitteissa tehtiin yhteensä seitsemän opinnäytetyötä soveltavaan liikuntaan, esteettömyyteen, välinesovelluksiin sekä käyttäjälähtöisyyteen liittyen. Hankkeessa tehdyt työt ovat työelämälähtöisiä ja ovat herättäneet kiinnostusta niin valtakunnallisesti kuin kansainvälisestikin. Syksyllä 2011 Marika Koiviston Sataesteetön-hankkeelle tekemä ylempi AMK -opinnäytetyö ”Puhuva pistelaskujärjestelmä näkövammaisille keilaajille” sai Suomen Vammaisurheilu ja -liikunta VAU ry ja Soveltava Liikunta SoveLi ry:n jakaman stipendin.

Opinnäytetyöt ovat luettavissa osoitteesta:
<https://publications.theseus.fi/handle/10024/14?locale=fi>.

KAIKKIEN YYTERI - OPINNÄYTETYÖT	Novari, E. Esteetön maisemapolku Yyteriin, Kaikille mahdollisuus Yyterin hiekkarannan kokemiseen. 2010.
	Usenova, E., Vörösväri, E. Windsurfing for all – increasing participation and accessibility at Yyteri. 2011.
	Lahti, H. Toimintavälinekoulutus osana fysioterapiaopintoja. 2011.
	Kuusisto, J. Porin kaupungin soveltavan liikunnan välineistön kartoitus: välinerekisterin luominen ja ylläpitäminen.
	Koivisto, M. Puhuva pistelaskujärjestelmä näkövammaisille keilaajille. 2011.
	Rimmistö, S. Kaikille avoin golf-kurssi: suunnittelu ja toteutus, esteettömyystietoisuuden selvittäminen. 2012.
Timgren, M. "Meiän näköine leiri": aikuisen kehitysvammaisen omatoimisuuden tukeminen. 2011.	

6.3 Yhteinen kansainvälinen esteettömyyssenäjäri

Sataesteetön-hankkeen kansainvälinen esteettömyyssenäjäri järjestettiin SAMKin kansainvälisyysviikon yhteydessä huhtikuussa 2010. Seminaari toimi samalla hankkeen päätösseminäarina. Seminaari oli kaksipäiväinen, jossa ensimmäisenä päivänä käsiteltiin Kaikkien Kotiin liittyviä aiheita ja toisena päivänä Kaikkien Yyteriin liittyviä aiheita. Ensimmäisenä, esteetöntä asumista

käsittelevänä päivänä pääpuhujana arkkitehti Niina Kilpelä kertoi yleisesti esteettömyydestä. Lisäksi kuultiin Jere Kuusisen käyttäjätutkimuksen tuloksia ja käytiin paneelikeskustelua esteettömien ratkaisuiden kehittämisestä Living Lab -ympäristössä. Esteetöntä vapaa-aikaa käsittelevänä toisena seminaaripäivänä Kilpelä luennoi liikuntapaikkojen esteettömyydestä, opiskelijat esittelivät opinnäytetöitään, Malike ja Snowpolis Vuokatti kertoivat omista palveluistaan ja tehtiin ryhmätyöskentelyä. (Liite 3.)

6.4 Hankearviointi

Hankkeessa suoritettiin sisäistä ja ohjaavaa arviointia. Vastuuhenkilöitä olivat SAMKin lehtori Tapio Myllymaa ja projektipäällikkö Mari Törne. Arvioinnin suorittajista Tapio Myllymaa ei kuulunut projektihenkilöstöön ja pystyi näin tuomaan hankekokemuksen kautta ulkopuolisempaa otetta.

Sisäistä arviointia varten tietoa koottiin ohjaavan arvioinnin aikana syntyneestä aineistosta sekä e-lomakkeilla ja haastattelemalla kerätyistä eri ryhmille tehdyistä kyselyistä. Arviointia varten tietoa hankittiin ohjausryhmältä, projektiryhmältä, yhdistyksiltä, yrityksiltä ja projektipäälliköiltä sekä hyödynnettiin projektista syntyneet pöytäkirjat, muistiot, esitteet sekä seurantaraportit. Ohjausryhmältä kerättiin lisäksi jälkiarviointiaineisto Satakunnan ammattikorkeakoulun käytännön mukaisesti. Myös lehtori Jere Kuusisen tekemä käyttäjätutkimus sekä liiketalouden opiskelija, projektisihteeri Sinikka Kynkään opinnäytetyö (Yhteistyöorganisaatioiden odotukset Sataesteen-hankkeen liiketaloudellisista vaikutuksista) hyödynnettiin arvioinnissa.

Sisäisessä arvioinnissa ilmeni, että hanke onnistui hyvin ja eteni suunnitelmien mukaan lukuun ottamatta Kaikkien Kodin suunnitteluvaiheessa tapahtuneita myöhästymisiä. Haasteista huolimatta rakennusvaiheen käynnistyttyä hanke eteni aikataulun mukaisesti. Kaikkien Kodin osalta hanke eli tilojen valmistuttua tärkeää vaihetta suhteessa yhteistyökumppaneihin. Väliarvioinnin mukaan oli tärkeää olla aktiivisesti yhteydessä yhteistyökumppaneihin ja yhdessä pohtia käyttömahdollisuuksia. Tältä osin hanke ei ole päässyt tavoitteisiinsa. Se ei ole pystynyt sitouttamaan yhteistyökumppaneita hyödyntämään tilaa tuotteidensa kehittämisessä. Tässä käyttäjätutkimuksen merkitys on jatkossa suuri antaen yrityksille suoria palautteita yrityskohtaisesti. Tämä voi olla merkittävää sidosryhmien sitouttamiseksi. Mielenkiintoista onkin nähdä se, miten tuotteiden kehittäjät tulevaisuudessa hyödyntävät käyttäjätutkimuksia.

Kaikkien Yyterin -osahanke on juurtunut hyvin ympäristöönsä ja yhteistyökumppanit sitoutuivat innolla hankkeen eteenpäin viemiseen. Yhteistyökumppaneilta saaduista palautteista ilmeni, että hanke antoi sysäyksen uudenlaisten ja monipuolisten, kaikkia kohderyhmiä huomioivien palveluiden kehittämiseen.

Tiedotus oli varsin monipuolista ja onnistunutta koko hankkeen osalta. Arvioinnissa kehoitettiin pitämään SAMKin Internet sivustolta löytyvä tieto ajan tasalla myös englanninkielisten sivujen osalta. Kiinnostuksesta hanketta kohtaan kertoo sen saama huomio rakentaja.fi -sivustolla jo hankkeen alkupuoliskolla. Osallistuminen messuille ja tapaamalla ulkomaisia toimijoita seminaareissa lisäsivät mahdollisuuksia sekä näkyvyyteen että verkottumiseen.

Ohjaavassa arvioinnissa arvioija keskusteli hankkeen ajan projektipäällikön kanssa tehtävistä valinnoista ja työn jäsentämisestä. Näitä keskusteluja käytiin hankkeen alkupuolella keskimäärin kuukauden välein loppua kohden harventuen. Arvioinnin suorittaja osallistui ohjausryhmän ja

projektiryhmän kokouksiin seuraten toimintaa ja tarkastellen projektin etenemistä. Projektipäällikkö piti projektipäiväkirjaa ja yhdessä arvioinnin suorittajan kanssa nosti keskusteluun tarpeelliseksi havaitsemiaan asioita. Arvioinnin suorittaja teki ehdotuksia toiminnan suuntaamisen, selkeyttämisen ja tehtävien valintojen suhteen tavoitteena tukea parhaiden käytäntöjen löytämistä.

7 Markkinointi ja viestintä

7.1 Kaikkien Koti

Markkinoinnin tavoitteena oli tiedon jakaminen Kaikkien Koti -ympäristöstä sekä sen monipuolisista käyttömahdollisuuksista Satakunnan alueella oleville kohderyhmille. Samalla pyrittiin luomaan myönteisiä asenteita toimintarajoitteisia ja ikääntyviä kohtaan. Kaikkien Koti -ympäristö mahdollistaa avoimen tutustumisen tuotteisiin ja kalusteisiin ja pystyy siten vastaamaan erityisryhmien vaatimiin tarpeisiin. Tärkeänä tavoitteena pidettiin myös simulaatioympäristön tuottaman palvelun juurruttamista Satakuntaan, minkä avulla pystytään säilyttämään, kehittämään ja luomaan uusia innovaatioita sekä ennen kaikkea asiakassuhteita.

7.2 Kaikkien Yyteri

Tavoitteena oli tiedottaa Yyterin alueella olevista esteettömistä monipuolisista luontoliikuntamahdollisuuksista ja virkistyspalveluista. Lisäksi tiedotettiin alueella toteutettavista toimintarajoitteisille suunnatuista tapahtumista. Samalla saatiin kehitettyä koko aluetta sekä parannettua ja lisättyä palveluja ja näkyvyyttä, mikä kasvattaa potentiaalista asiakasmäärää.

7.3 Kohderyhmät

- Markkinoinnin kohderyhminä olivat Satakunnan alueella:
- hankkeessa mukana olevat yhteistyöyritykset
- yhdistykset ja yhteisöt
- ammattilaiset
 - o Satakunnan sairaanhoitopiiri
 - o kuntoutusasemat
 - o Porin kaupungin perusturvakeskus
- palvelu- ja hoitokodit, yksityiset hoiva-alan yrittäjät
- sosiaali- ja terveysalan oppilaitokset
- tutkimuslaitokset
- yksityiset henkilöt.

Lisäksi Kaikkien Kodin tapahtumista tiedotettiin muille ammattikorkeakoulujen vastaaville esteettömille kodoille sekä valtakunnallisille järjestöille (esimerkiksi Invalidiliitto ry:lle).

7.4 Markkinointikeinot

Kohderyhmiä lähestyttiin aktiivisesti markkinointiviestinnän avulla. Keinoina käytettiin erityisesti yrityksille, yhdistyksille ja alan ammattilaisille suunnattua suoramainontaa. Muina keinoina hyödynnettiin muun muassa lehti- ja radiotiedottamista, tapahtumien järjestämistä sekä tärkeänä välineenä omia alisivuja SAMKin sosiaali- ja terveysalan Internet-sivuilla (www.samk.fi/kaikkienkoti).

Markkinoinnin tueksi on tuotettu:

- esitteitä
- julisteita (poster)
- kuvatelineitä (roll-up)
- Kaikkien Kodin esittely-dvd
- dvd Kaikkien Yyterin tapahtumista.

Ennen hankkeen päättymistä SAMKin viestinnän opiskelijat suunnittelivat ja toteuttivat Sata-esteetön-hankkeelle palveluesitteen, jossa esitellään hanke sekä tarkemmin Kaikkien Koti ja Kaikkien Yyteri -osahankkeiden tärkeimmät tulokset ja tulevaisuuden visio. Esitteet painettiin sekä suomen että englannin kielelle. Hankkeen lopussa Satakunnan Elävän Kuvan Keskus ry (SEKK) kuvasi myös Kaikkien Kodin toiminnoista dvd:n, johon yhdistettiin jo aiemmin tuotettu dvd Kaikkien Yyteristä.

7.5 Julkisuus

Kaikkien Kodin kehitystä aina suunnitteluvaiheesta rakentamiseen ja valmistumiseen asti seurasi reaaliaikaisesti Suorakanava Oy:n ylläpitämä rakentaja.fi-sivusto, jossa Kaikkien Kodilla on oma tuotemappi. Koko hankkeesta ja erikseen osahankkeista lähetettiin aktiivisesti mainoksia ja lehdistötiedotteita eri medioihin ja hanke saikin kiitettävästi alueellista ja valtakunnallista julkisuutta muun muassa lehtikirjoitusten, tv- ja radiouutisten, Internetin sekä erilaisiin seminaareihin osallistumisen kautta.

Kaikkien Kodin valmistuttua julkisuutta on ollut:

- Invalidiliiton esteettömyystiedotteessa
- Porin Sanomat -kaupunkilehdessä
- Uusi Pori -kaupunkilehdessä
- it-lehdessä (invalidityö)
- Uusi Aika -lehdessä
- Satakunnan Viikko -lehdessä
- Lauttakylä-lehdessä
- Asumispalvelusäätiön TietoTähdessä
- Kaksi haastattelua Ylen Satakunnan radiossa.

Kaikkien Yterin alueen tapahtumat ovat olleet esillä:

- Suomen vammaisurheilu- ja liikunta VAU ry:n Vammaisurheilu ja -liikunta -lehdessä
- Satakunnan kansa -lehdessä
- SIU Sportti -lehdessä
- Satakunnan Työ -lehdessä
- Nuori Suomi
- Yle Satakunnan Internet-sivuilla
- Yle-alueetv:ssa
- SURE-uutislehdessä
- Jokilaakso-aluelehdessä
- Ylen Puoli seitsemän -ohjelmassa

Julkaisut ja mediaosumat ovat listattu liitteessä 4.

Hanke on ollut aktiivisesti esillä myös valtakunnallisissa ja kansainvälisissä seminaareissa, kongresseissa sekä soveltavan liikunnan -tapahtumissa julisteina ja esityksinä.

- AAL (Ambient Assisted Living) -kongressi, Wien, Itävalta 2009 (liite 5) ja Odense, Tanska 2010 (liite 6)
- Asumisen esteettömyysseminaari, Jyväskylä 2009 (liite 7)
- European Congress of Adapted Physical Activity, Jyväskylä 2010 (liite 8)
- 11. Congress of European Federation for Research in Rehabilitation, Riva del Garda, Italia 2011 (liite 9)
- AAATE Conference, Maastricht, Alankomaat 2011 (liite 10)
- Ulos talosta, pois pihasta – verkostoseminaari, Tampere 2011
- Vammaistutkimuksen päivät, Turku, 2011
- ISAPA- kongressi, Pariisi, Ranska 2011 (liite 11)
- Nordic Conference 2011, Bredsten, Tanska 2011 (liite 12)
- Apuväline, Hyvinvointi & Koti 11 -messut, Tampere, Turvallinen ja aktiivinen arki –seminaari, 2011

Sataesteetön-hanke oli vahvasti esillä myös Apuväline, Hyvinvointi ja Koti -messuilla 2011 Tampereen Pirkkahallissa. Kaikkien Kodilla oli yhteinen messuosasto Turun ammattikorkeakoulun Kunnonkodin kanssa. Osasto oli 9 m² suuruinen ja sen sisustuksen suunnittelusta vastasivat Satakunnan ammattiopisto Sataedun sisustusartesaani -opiskelijat. Kaikkien Kotia esiteltiin messujen aikana Helsingin Toimiva Kodin järjestämässä Turvallinen ja aktiivinen arki -seminaarissa, jossa esittäytyivät kaikki Suomen esteettömät kodit. Kaikkien Yyteri esittäytyi Suomen Vammaisurheilu ja -liikunta VAU ry:n isännöimässä Liikuntamaassa. Kaikkien Yyteri esitteli messuilla erilaisia esteettömään harrastamiseen liittyviä toimintavälineitä, joita hankkeen aikana on kehitetty.

8 Toiminnan jatkuvuus

8.1 Kaikkien Koti

Kaikkien Kodissa tehty käyttäjälähtöinen tutkimus puoltaa sitä, että esteettömien ratkaisujen kehittämistä pitää tehdä koko ajan ja asunto ei ole koskaan täysin valmis. Erilaisille asiakkaille pitää luoda erilaisia vaihtoehtoja. Toiset suunnitelluista ratkaisuista olivat tutkimuksen mukaan toimivia tietyille asiakasryhmälle, kun puolestaan jokin tietty ratkaisu ei vastannut odotuksia. Toisaalta kotia ei voi suunnitella sellaiseksi, että se olisi kaikille erityisryhmille täysin sopiva. Koska asunnon suunnittelussa oli mukana huomattava määrä yhteistyökumppaneita eri tahoilta, pidetään erittäin tärkeänä, että näiden toimijoiden kanssa jatketaan innovatiivisten ratkaisujen ja monipuolisen toiminnan kehittämistä. Tulevaisuudessa painopistettä pitää erityisesti siirtää edellä mainittujen uusien innovatiivisten käytännön ratkaisujen lisäksi käyttöasteen kehittämisen ja asiakasaktiivisuuden suuntaan.

Kaikkien Kotia voidaan kehittää monella eri tavoin. Omaishoitajien koulutuksessa kotia voidaan hyödyntää eri tavoin eri palvelutuottajien omaishoitajakurssien yhteydessä. Siellä molemmat puoliset voivat harjoitella ja tutustua yhdessä terapeutin tai terveydenhuoltoalan opiskelijan kanssa (palvelukeskus Soteekin oppimisympäristö) erilaisiin esteettömiin ratkaisuihin, apuvälineisiin ja harjoitella selviytymistä päivittäisistä toiminnoista. Kaikkien Koti palvelee asiakkaita erilaisissa elämäntilanteissa. Sairastumisen ja toimintakyvyn heikkenemisen jälkeen voidaan harjoitella kotiin sopeutumista sekä päivittäisiä toimintoja eri apuvälineiden avulla fysio- ja toimintaterapeuttien sekä opiskelijoiden kanssa yhteistyössä. Kaikkien Koti toimii alueellisesti esteettömyystietoisuuden lisääjänä ja luo matalan kynnyksen tulla tutustumaan ja kokeilemaan asumista esteettömässä ympäristössä ja saada tietoa eri apuvälineistä. Kaikkien Kodissa voi järjestää kokouksia, koulutuksia tai esimerkiksi tuote-esittelyjä sekä sitä voi varata kokeillakseen kodissa olevia apuvälineitä ja kalusteratkaisuja.

Myös eri yhteistyöyritykset ja muut toimijatahot voivat lisätä esteettömyystietämystään Kaikkien Kodissa. Kaikkien Koti tarjoaa hyvä puitteet myös ergonomiakoulutukseen sekä toimii innovatiivisena oppimisympäristönä ammattikorkeakoulun eri alojen opiskelijoille erilaisissa opintojaksoissa. Tulevaisuudessa on tärkeää lisätä ja mahdollistaa tämän oppimisympäristön käyttöä myös muiden opiskelijatahojen kanssa. Tulevaisuuden haasteena on osallistua myös muiden esteettömän asumisen yksiköiden kanssa valtakunnalliseen yhteistyöhön sekä kehittää ja luoda yhteistyössä tehokkaita toimintamalleja esteettömyyden saralla.

Tiivis yhteistyö Satakunnan ammattikorkeakoulun eri toimialojen sekä yhteistyökumppaneiden kesken on jatkossakin avainasemassa. Kodin aktiivista kehittelyä sekä uusien innovaatioiden, esimerkiksi paternoster-tekniikkaa hyödyntävien keittiökaapistojen suunnittelua ja toteutusta tullaan jatkamaan opinnäytetöissä, opintojaksoilla sekä pienemmissä osahankkeissa. Yritysten on mahdollista tuoda erilaisia kodin turvallisuutta, käytettävyyttä, esteettömyyttä ja viihtyvyyttä edistäviä tuotteitaan esittelyyn Kaikkien Kotiin, jolloin tuotteiden toimivuudesta sekä muutostarpeista on mahdollisuus saada palautetta käyttäjiltä.

8.2 Kaikkien Yyteri

Satakunnan ammattikorkeakoulussa on alkanut hanke ”Innovaatioympäristön kehittämisellä – Energiaa, Älykkyyttä, Kilpailukykyä ja Yhteistyötä (2011–2013)”, jonka yhtenä teemana on rakennetun ympäristön esteettömyys.

Innovaatioympäristön kehittämishankkeen myötä Sataesteetön-hankkeessa luotua Kaikkien Yyteri -mallia laajennetaan koskemaan useampia alueita Satakunnassa ja mallin jalkauttamista jatketaan edelleen myös Yyterin alueella kaikkia palveluntuottajia koskevaksi. Koko Satakunnan alueen mahdollisia kaikille avoimia liikuntaympäristöjä ja -palveluja tullaan kartoittamaan ja koostamaan tietoa yhteen. Vielä kaikille avoimesta toiminnasta ulkopuolella oleville palveluntuottajille (majoituspalvelut, luontoreitit, liikuntayritykset) tarjotaan palveluja esteettömyysosaamisen lisäämiseksi muun muassa esteettömyyskartoitusten, koulutusten ja seminaarien avulla. Kartoitusten ja koulutusten vaikutuksia eli toisin sanoen palvelujen muutoksia tullaan seuraamaan systemaattisesti kyselyiden sekä opinnäytetöiden muodossa. Harrastamisen ja asumisen esteettömyydessä saavutetuista toiminnoista ja tuloksista tullaan jatkossakin raportoimaan valtakunnallisesti sekä kansainvälisesti.

Kaikkien Yyteri -osahankkeen yksi osatavoite oli järjestää soveltavan liikunnan tapahtumat niin, että seurat ja palveluntuottajat ovat järjestelyissä ja toteutuksessa aktiivisesti mukana. Esteettömät luontoliikunta- ja virkistyspalvelut ovat kehittyneet pilotoinnin kautta ja tulevaisuudessa hankkeessa mukana olleilla seuroilla ja palveluntuottajilla on valmiudet itse järjestää kaikille avointa toimintaa.

SAMK toimii edelleen esteettömyysosaamisen kouluttamisen edelläkävijänä Satakunnan alueella ja osallistuu esteettömyyselvitystyöhön yhteistyössä Satakunnan muiden palveluntuottajien kanssa. Lisäksi toimintavälinekoulutus pyritään saamaan osaksi opetusta joko pakollisena tai vapaavalintaisena. Koulutus on suunniteltu liitettäväksi fysioterapeutti toimijana -opintojaksoon.

LÄHTEET

Heikinaro-Johansson, P. & Huovinen, T. (toim.). 2007. Näkökulmia liikuntapedagogiikkaan. Helsinki: WSOY.

Invalidiliitto Ry:n www-sivut. Viitattu 22.9.2011. <http://www.invalidiliitto.fi/portal/fi/>

Koivisto, M. 2011. Puhuva pistelaskujärjestelmä näkövammaisille keilaajille. YAMK-opinnäytetyö. Pori: Satakunnan ammattikorkeakoulu Viitattu 21.1.2012. <http://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2011090812941>

Lahti, H. 2011. Toimintavälinekoulutus osana fysioterapiaopintoja. AMK-opinnäytetyö. Pori: Satakunnan ammattikorkeakoulu. Viitattu 21.1.2012. <http://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2011112815956>

Mälkiä, E. & Rintala, P. 2002. Uusi erityisliikunta. Liikunnan sovellukset erityisryhmille. Helsinki: Liikuntatieteellinen Seura ry. Julkaisu nro 154.

Puranen, T. 2011. Aikuis-Malikkaan toimintavälinekoulutus yhteistyökoulutuksena Satakunnan ammattikorkeakoulussa 2011. Selvitys koulutuksen merkityksestä opiskelijoille. Tampere: Kehitysvammaisten Tukiliitto ry.

Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen www-sivut. Viitattu 10.1.2012. http://www.thl.fi/fi_FI/web/fi/etusivu

Timgren, M. 2011. ”Meiän näköine leiri” – aikuisen kehitysvammaisen omatoimisuuden tukeminen. AMK-opinnäytetyö. Pori: Satakunnan ammattikorkeakoulu. Viitattu 21.1.2012. <http://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2011121618711>

LIITTEET

Liite 1. Yhteistyöyritysten listaus

Liite 2. Kaikkien Yyterin apu- ja toimintavälineet

Liite 3. Seminaariohjelma

Liite 4. Mediaosumat ja julkaisut

Liite 5. Abstrakti, Liberty and absence of grounds for disqualification in life
– Safe and Changeable Kitchen

Liite 6. Abstrakti, Home for All – Living Lab

Liite 7. Abstrakti, Sataesteetön-hanke 2009-2011

Liite 8. Abstrakti, Activities for all – a practical example of providing accessibility through adapted windsurfing

Liite 9. Abstrakti, Home for All – absence of grounds for disqualification in life

Liite 10. Abstrakti, Windsurfing For All
–Increasing participation and accessibility through equipment modification

Liite 11. Abstrakti, The evaluation of accessibility and usability in Home for All -project

Liite 12. Abstrakti, Yyteri for All –future professionals of health care and social services running a nature activities project for people with disabilities

LIITE 1

YHTEISTYÖYRITYKSET

12/2009	Kiinteistöosaakeyhtiö Rauman Jussoila Porin kaupungin vapaa-aikavirasto Porin Ohjelmamestarit Oy Puustelli Group Oy Respecta Oy Suomen Purjelautaliitto ry Suorakanava Oy TYKE Oy Yyteri Beach Yyteri Sun Oy Yyterin Kylpylähotelli Oy
03/2010	Länsi-Suomen diakonialaitoksen sotainvalidien sairaskoti ja kuntoutuskeskus
04/2010	Yyteri Golf Links Oy
06/2010	Oras Oy Segelföreningen i Björneborg r.f.
08/2010	Algol-Trehab Oy
11/2010	Porin Keilahalli, Bowling 4 You Oy Suomen Vammaisurheilu ja -liikunta VAU ry.
01/2011	Porin Seudun Matkailu Oy Maisa / Top Camping Yyteri Melamajavat ry Kone-Ketola Oy
02/2011	Koivulan Koulu Sinituote Oy

LIITE 2

SEMINAR PROGRAMME

"FROM HOME to leisure"

Thursday 14.4.2011 9.30 – 15.45 At Social Services and Health Care Pori

9.30-10.00	Registration, Morning coffee / Restaurant Terra
10.00-10.15	Opening/Anne Kärki, research director, Satakunta University of Applied Sciences (SAMK), room G406
10.15-10.45	Sataesteetön-project presentation/Mari Törne, project mgr, Sataesteetön SAMK
10.45-11.15	User-oriented research in Home for All/Jere Kuusinen, lecturer, SAMK
11.15-12.45	Lunch
12.15-13.15	Keynote speaker: What is accessibility?/Niina Kilpelä, architect, The Threshold Association
13.15-14.00	Home for All -Living Lab: Visit and explore!
Thesis presentation on posters/Bachelor's and Master's degrees, SAMK
14.00-14.15	Refreshments, room G406
14.15-15.45	Panel discussion: Inventing accessible solutions in Living Lab Environments
Tuula Petäkoski-Hult, Senior Research Scientist, VTT Technical Research Centre of Finland
Suvi Konsti-Laakso, project researcher, LUT Lahti School of Innovation, partner Susinno Oy
Kari Laine, research mgr, Innovation Learning Lab SAMK
Anne Kärki, research director, SAMK
15.45	Closing ceremony
16.30-18.00	Cocktail reception

"from home TO LEISURE"

Friday 15.4.2011 8.30 – 15.00 At Yyteri Spa Hotel

8.30	Bus transportation from Pori bus station via SAMK (Maamiehenkatu) to Yyteri Spa Hotel
9.00-9.30	Registration and morning coffee
9.30-10.00	Opening and presentation/Research and development program Yyteri for All/Kati Karinharju, lecturer, SAMK
10.00-11.00	Keynote speaker: Accessibility in sports facilities/ Niina Kilpelä, architect, The Threshold Association
11.00-12.00	Thesis presentations/Bachelor's and Master's degrees, SAMK
Eva Novari, Eszter Vörösvári and Elena Usenova, Johanna Kuusisto, Marika Koivisto
12.00-12.45	Lunch
Exhibitions; functional devices, Malike & Solia
13.00-13.15	Presentation; Malike, The Finnish Association for Persons with Intellectual Disabilities

- 13.15-13.45 Danny Silva, project mgr, Snowpolis Vuokatti, International Technology **Park**;
specialized in wellness, sports and all-year winter
- 13.45-14.00 Coffee break
- 14.00-15.00 Panel discussion: Perspectives in developing accessibility
Seppo Mäki-Ullakko, Managing director, Yyteri Spa Hotel
Danny Silva, project mgr, Snowpolis Vuokatti, International Technology Park
Niina Kilpelä, The Threshold Association
Kati Karinharju, lecturer, SAMK
- 15.00 Closing ceremony

LIITE 3

Kaikkien Yhteri - VÄLINELISTAUS		
Nimi	Määrä	Kuva
Mätkäliik 25 m	1	
Kuljettavuus Niska-Matilla	1	
Hippocampus -vääntöpyörätuoli (Haukkanen Tuotteita ei löydy, ei saatavissa)	1	
Väliset pallonkaat (Hippocampus)	1 pari	
Erivärisiä kypäriä - keltainen - vihreä - punainen - sininen - valkoinen - musta - harmaa	1	
Erivärisiä kengät	1	

Kangaskäsi (Juhassa eturaj)	1	
Kanotit	1	
Rakenteet ja uittolukot	1	
Lankarit	4 paria	
Aluekortit	1	
Kumma-akselit	1	

Sähkökäsikone	1	
Sähkökäsikone	1	
Lu-vihitit	1	
Erivärisiä kypäriä	1	
Erivärisiä kengät	1	
Erivärisiä kypäriä	1	
Kuljettavuus	1	
Väliset pallonkaat	1	

Läsnäsi (Pöytämalli)	1	
Läsnäsi pöytä	1	
Hennankäsi	1	
Työkalu 10x10	1	
Työkalu 10x10	1	
Työkalu	1	
Pöytäliik 10-30 kg	1	
Pöytäliik 30-40 kg	1	

Pöytäliik 40-60 kg	1	
Käsitölkki +40 kg	2	
Työkalu 1m	4	
Työkalu 2m	4	
Työkalu 3m	2	
Muut välineet (ei sisällytä kukaan)		
Ofiisi telineet ja kummit (kukaan)	1	
Seivokset (kukaan)	1	
Säkkilii (kukaan)	1	

LIITE 4

MEDIAOSUMAT JA JULKAISUT

Mäkiranta, E. 2009. Kun aallot kantavat ja tuulet vievät – vesillä ilman rajaa ja rajoitteita. SIU-lehti.

Sataesteetön koti – Esteetöntä asumista ja vapaa-aikaa. Invalidiliiton Esteettömyyskeskuksen verkostotiedote 1/2010, 8-9.

Törne, M. Sataesteetön koti – Esteetöntä asumista ja vapaa-aikaa Satakunnassa.

ASPA, TietoTähkä – Erityisryhmien asumisen uutiskatsaus 3/2010, 9.

Vertailussa uimarannat. Vammaisurheilu ja liikunta 3/10, 14.

Karinharju, K. Välineitä soveltavaan purjelautailuun. Vammaisurheilu ja liikunta 3/10, 36-37.

Tuomi, T. Oma koti ja vapaus – kultaakin kalliimpia. Uusi Pori -lehti 5.5.2010, 5.

Sataesteetön – kaikkien koti. Suorakanava Oy: rakentaja.fi 17.5.2010.

Esteettömän keittiön suunnittelu Suorakanava Oy: rakentaja.fi 17.5.2010.

Sataesteetön – kaikkien koti. Suorakanava Oy: rakentaja.fi 24.5.2010.

Sataesteetön madaltaa Yyterin kynnyistä. YLE Satakunta 21.6.2010.

Rantala, K. Sataesteetön-hanke, haastattelu (Törne, M.). Satakunnan radio 21.6.2010.

Tuomi, T. Yyteri kuuluu kaikille. Uusi Pori 11.8.2010, 10.

Purola, M. Vesiliikunnankin esteet kumotaan ideoilla ja oivalluksilla. Satakunnan Työ 19.8.2010, 10-11.

Vesiliikuntaa soveltaen – uskoisitko, että kohta surffataan? Nuori Suomi – iloa liikkeelle 20.8.2010.

Esteettömän keittiön rakentaminen. Suorakanava Oy: rakentaja.fi 13.10.2010.

Lehto, K. SAMK:ssa avutuu esteettömän asumisen mallikoti. Porin Sanomat 3.11.2010, 16.

Esteetön koti sopii myös perheen pienimmille. YLE Satakunta 4.11.2010.

Valmiin keittiön esittely. Suorakanava Oy: rakentaja.fi 18.11.2010.

Kokko, H. Esteetön koti on kaikkien koti. Uusi Aika 19.–21.11.2010, 6.

Huomio liikkumisympäristöihin ja -olosuhteisiin, Kaikkien Yyteri. Nuori Suomi. 2010.

Kärki, A. Oppilaitosyhteistyöllä lisääntyvä paikallinen verkostoituminen. SURE-uutislehti 1/2011, 13-14.

"From home to leisure 2011" 14.-15.4.2011. Invalidiliiton esteettömyystiedote 1/11.

Karinharju, K. Kallossa puhaltaa uudet, kaikille avoimet tuulet! Segelföreningen i Björneborg – BSF r.f. 2011 vuosikirja, 34 & 36.

Valokeilassa! SAMK Spesiaali 22.2.2011, 4.

Kaikkien Koti. Porin Seudun Reumayhdistys -kotisivu. 28.2.2011.

Suominen, S. Kansainväliseen ISO 9999 standardiin perustuva apuvälinerekisteri Kaikkien kodin apuvälineistä. 2011.

Jääskeläinen, S. Kaikkien Koti esittelee esteettömyyttä. Satakunnan Viikko 17.3.2011.

Karru, M. Samkissa kansainvälisesti. Lauttakylä 11.4.2011.

Kortelainen, M. Kaikkien Koti antaa hyviä vinkkejä. It-lehti 4/11, 36-38.

Kyngäs, S. Projektikentällä pelataan joukkuepelejä. Uusi Pori kesä-heinäkuu 2011.

Yyterin kesä 2011 on kaikille avoin (Sataesteetön-hanke). Varsinaissuomen aivovammayhdistys, ajankohtaista. 2011.

Yyterin kesä on kaikille avoin. Facebook, Porin vapaa-aikavirasto. 2011.

SAMK kartoitti Yyterin esteettömyyttä. Aluelehti Jokilaakso, 14.7.2011.

Sataesteetön: Soveltavaa vesi- ja luontoliikuntaa elokuussa Yyterissä. SAMK.fi, ilmoitustaulu 14.7.2011.

Sovellettua liikuntaa pääsee taas kokeilemaan Yyterissä. SK24.fi 19.7.2011.

Yyterin kesä 2011 on kaikille avoin – vesi- ja luontoliikuntalajeja sovelletusti elokuussa! Purjelautaliitto ry. 2011.

Soveltavaa vesi- ja luontoliikuntaa Yyterissä elokuussa. Pori.fi, tapahtumakalenteri. 2011.

Pyörätuolissa istuvakin voi purjelautaila Yyterissä. SK24.fi 1.8.2011.

Yyteri avaa erityisliikkujiille uuden maailman. YLE Satakunta 2.8.2011.

Vainio, A. Pois pyörätuolista ja vesille lautailemaan. Satakunnan Kansa 2.8.2011, 1 & 5.

Yyterissä esteettömästi. Lauttakylä 2.8.2011.

Salli O-P. Liikuntapalveluja kaikille. YLE Satakunta alueuutiset 2.8.2011.

Esteetöntä luontoliikuntaa Porissa. GreenCare Finland 3.8.2011.

Purola, M. Kuin lastu laineilla. It-lehti 9/11, 52-54.

Näkökulmia esteettömään keittiösuunnitteluun Suorakanava Oy: rakentaja.fi 4.10.2011.

Puoli seitsemän YLE TV1 15.11.2011.

Puranen, T. Oon oppinu niin paljon! – Aikuis-Malikkaan toimintavälinekoulutus yhteistyökoulutuksena Satakunnan ammattikorkeakoulussa 2011. Selvitys koulutuksen merkityksestä opiskelijoille. 2011.

Kaikkien Yyteri. Välineet.fi 2011.

Sataesteetön DVD:t 2009, 2010, 2011.

Sataesteetön -esitteet. 2009, 2010, 2011.

LIITE 5

**Abstract for AAL forum, Wien
Young researchers and PhD workshops**

LIBERTY AND ABSENCE OF GROUNDS FOR DISQUALIFICATION IN LIFE – Safe and Changeable Kitchen

**Mari Törne MSc, project researcher
Anne Kärki PhD, research director**

This research project administered by Satakunta University of Applied Sciences aims to respond to the needs of society that supports everyone for independent and unrestricted life in every stage of life span. The focus of this research project is developing changeable kitchen that is suitable for elderly people and people with different disabilities. The phases of this research project are

1. Literature review
2. Customer/client survey
3. Safe and changeable kitchen – Living Lab studies

A literature review for the existing literature concerning the variability of the kitchen and how the mobility restrictions of the elderly or disabled users are taken in consideration, has been implemented. Restrictions typical for ageing and each disability group have been registered for kitchen designers. Similar Living Lab -type kitchens and rehabilitation centers' facilities have been visited. The review supports the assumption that in future the kitchen will have more technological solutions to make it unrestricted for all user groups.

The customer survey has been implemented by interviewing elderly people in Satakunta area. The interviews indicate that elderly people are fairly satisfied with their kitchens. In conclusion the elderly people do not know the available options to ease their active daily functions and because of that they are not inclined to change their kitchen.

Both the literature review and the survey indicate that there is a need for Living Lab -type residence, where the client can become familiar with safe and changeable solutions to make a kitchen unrestricted. Satakunta University of Applied Sciences and local kitchen manufacturer are planning a Living lab residence with safe and changeable kitchen. New inventions, like paternnostern-type of cupboard, are planned and built in this Living Lab.

LIITE 6

AAL (Ambient Living) -kongressi Odense, Tanska 2010

HOME FOR ALL – LIVING LAB Satakunnan ammattikorkeakoulu

Mari Törne

Sataesteetön project administered by Satakunta University of Applied Sciences (SUAS) responds to the needs of society to support independent and unrestricted life in every stage of life span focusing especially on elderly living longer at home. The main objective of this project is barrier-free home-living lab (LL) called Home for All that is suitable for elderly people and people with different disabilities.

The literature review and the survey made for this project indicate that there is a need for LL-type apartment in western part of Finland, where the client can become familiar with safe and changeable solutions to make the apartment unrestricted. SUAS and local manufacturers of kitchens and assistive aids are planning a LL-apartment with safe and changeable solutions. New inventions, like paternoster-type of cupboard, are planned and built in this Living lab and a user-oriented research is implemented.

Paternoster is a warehousing system, where you can store small accessories. It is used in industry to store components. Paternoster mechanism works by vertical rotation movement of the shelves inside the system. Paternoster is accessible because working level is always optional to user. Paternoster's transmission is usually implemented by chain or cog belt. In this project we will adjust paternoster in kitchen.

One of the aims is to analyze how well already known and involved sensors in mobile phones can measure e.g. movements. Can we find out some preventive factors before people may fall down at home? Movements before the fall are the key focus what we were going to measure. It can be sensed either with mobile phone's own movement sensor capability or with an appropriate accessory. Sataesteetön project is funded by EU, the Regional Council of Satakunta SUAS and local companies.

LIITE 7

Asumisen esteettömyysseminaari, Jyväskylä 2009

SATAESTEETÖN-HANKE 2009-2011

Satakunnan ammattikorkeakoulu
Mari Törne
Sirpa Jaakkola-Hesso

Satakunnan ammattikorkeakoulussa alkanut Sataesteetön-hanke on korkeakoulun innovaatioedellytysten kehittämishanke, jossa parannetaan yritysten ja oppilaitosten sekä tutkimuslaitosten yhteistyötä. Hankkeessa Satakunnan ammattikorkeakoulun sosiaali- ja terveysalan, tekniikan ja liiketoiminnan alan osaajat ja opiskelijat kehittävät yritysverkoston kanssa uusia käyttäjälähtöisiä tuotteita ja toimintoja esteettömän elämän näkökulmasta.

Satakunnassa puuttuu Esteetön koti-Living Lab (LL) ympäristö, jossa uusia innovaatioita voidaan synnyttää yhdistämällä eri toimijoiden osaamista ja hyödyntämällä yli toimialojen ulottuvia yritysverkostoja. Hankkeessa on tavoitteena luoda tällainen esteetön koti, joka toimii innovatiivisena ympäristönä alueen korkeakouluille, tutkimuslaitoksille, yrityksille ja yhteisöille. Esteettömässä kodissa simuloidaan toimintakykyrajoitteita kehittämällä rajoitteita henkilöille, jotka osallistuvat esteettömyyden tutkimukseen. Simuloimme mm. näkökyvyn muutoksia, tasapainohäiriöitä, liikkuvuuden rajoittumista, ylipainon vaikutusta toimintakykyyn. Tutkimusta toteutetaan ensin simulaatioiden avulla, ja tuloksien perusteella jatketaan soveltavaa tutkimusta toimintarajoitteisten henkilöiden toimintakykyä tukevien ratkaisujen selvittämisessä.

Esteetön koti ympäristössä testikäyttäjät voivat itsenäisesti tai avustajan kanssa testata esteettömyyttä edistäviä innovaatioita. Avoin innovaatioympäristö luo yhteistyöyrityksille mahdollisuuden esitellä ja kehittää tuotteitaan ja sitä hyödynnetään myös oppimisympäristönä.

Hankkeessa edistetään yrittäjyyttä uusien innovaatioiden kaupallistamisen tukemisessa ja tuetaan yritysten innovaatiotoiminnan kehittymistä. Hankkeessa esteettömyyttä tukevaa teknologiaa hyödynnetään mukana olevissa yrityksissä ja laajemmin kansallisesti sekä kansainvälisesti. Hanke linkittyy tiiviisti Satakunnassa tehtävään esteettömyystoimintaan ja sitä tukevaan rakentamiseen Porissa ja Raumalla.

Tehtyjen kartoitusten perusteella Satakunnassa tarvitaan myös esteettömän luontoliikunta- ja virkistyspalveluiden kehittämistä käyttäjälähtöiseksi. Hankkeen toisena tavoitteena on kehittää esteettömiä luontoliikunta- ja virkistyspalveluja Satakunnassa. Hankkeessa selvitetään palvelutuottajien tietoisuutta esteettömyydestä, kehitetään esteettömyysosaamista sekä luodaan esteettömiä käyttäjälähtöisiä luontoliikunta- ja virkistyspalveluja, pilottina Yyterin alue. Hankkeessa tuotetaan myös palveluesite kuvaamaan Yyterin alueen esteettömät luontoliikunta- ja virkistyspalvelut sekä tarjolla olevat varusteet ja apuvälineet. Lisäksi hankkeen puitteissa tarjotaan Satakunnassa palveluiden tuottajille asiantuntija-apua esteettömyyskartoituksissa.

LIITE 8

European Congress of Adapted Physical Activity, Jyväskylä 2010 ACTIVITIES FOR ALL –A PRACTICAL EXAMPLE OF PROVIDING ACCESSIBILITY THROUGH ADAPTED WINDSURFING

1 Kati Karinharju,
Satakunta University of Applied Sciences
Faculty of Social Services and Health care Pori, Finland
kati.karinharju@samk.fi

Purpose

The purpose of Activities for All, a research and development programme, is to increase accessibility and participation of individuals with disabilities in the area of Satakunta. This practical research study presents the pilot courses of adapted windsurfing, organized in summer 2009 and 2010 in Yyteri, Finland. The study focused on equality and abilities in terms of social aspects of disability and environmental factors (WHO 2001).

Methods

10 children and youngsters with special needs participated in the pilot courses. The starting point for teaching adapted windsurfing was each participant's functional ability and courage to act in water. The structure of the course proceeded step by step from getting familiarized with the sea to different balance exercises with and without a board and a sail. The level of assistance varied from a personal assistant to different build-up utilities. To evaluate the quality and effects of the pilot courses, adapted windsurfing was examined by four categories of the ICF classification: 1) body functions and structure 2) performance related tasks 3) participation for enjoyment 4) environmental factors like accessibility and barriers in general (Hutzler & Sherrill, 2007; WHO 2001).

Results

The pilot courses proved out to be successful and resulted in many practical solutions for exercising adapted windsurfing. Evaluation based on the ICF classification categories pointed out that in windsurfing to align posture and balance on the board with and without the sail strengthens and improves the body function and structure. Learning windsurfing started from exercises on the board, including balance, falling safely and paddling, followed by exercises with the sail: lifting, holding and making a turn. Participating together with other surfers and being accepted as a surfer proved out to enhance the feeling of enjoyment for the individuals. The accessibility was improved by increasing knowledge, changing attitude, making environmental changes and supplying and building up new equipment.

Conclusion

The pilot courses indicated that windsurfing can be organized for all. Some environmental weaknesses in accessibility came out and corrective actions are being taken. As a result, better accessibility and more possibilities to participate in activities and services in the area of Satakunta were achieved by means of combining the efforts of the University and outside professionals. The pilot courses emphasized how equal participation in sports and physical activity may require various skills, competence and knowledge for a person with disabilities.

References:

Hutzler, Y. & Sherrill, C. 2007. Defining Adapted Physical Activity: International Perspectives. *Adapted Physical Activity Quarterly* 24, 1-20.

World Health Organization (WHO 2001). International classification of functioning, disability and health (ICF). Geneva, Switzerland: Author [On-line]. Available: <http://www3.who.int/icf/icftemplate.cfm>.

LIITE 9

**11. Congress of European Federation for Research in Rehabilitation,
Riva del Garda, Italia 2011**

HOME FOR ALL – ABSENCE OF GROUNDS FOR DISQUALIFICATION IN LIFE

**Mari Törne, Satakunta University of Applied Sciences
Tuula Petäkoski-Hult, VTT Technical Research Centre of Finland**

Home for All-research project administered by Satakunta University of Applied Sciences (SUAS), Finland, responds to the needs of society to support independent and unrestricted life in every stage of life span focusing especially on elderly living longer at home.

The main objective of this research project is barrier-free home-living lab (LL) called Home for All.

Home for All has four functions

- it is equipped with accessible solutions for elderly people and people with different disabilities
- In Home for All elderly people are able to test assistive devices and solutions in a home –like environment before device acquisition
- The user-oriented research is implemented to report the manner the elderly people learn to use assistive devices and also the functionality of the solutions
- it is used as a learning environment for the social and health care students.

Home for All works as a realistic environment for physiotherapy and nursing students to have an experience of the accessible solutions that make the life unrestricted. Elderly people can be guided by the students in the usage of different devices. For example physiological changes according to ageing can be simulated in Home for All.

One of the aims is to analyze how mobile technology is used for falls prevention. Can we find out some preventive factors before people may fall down at home?

LIITE 10

AAATE Conference, Maastricht, Alankomaat 2011

WINDSURFING FOR ALL –INCREASING PARTICIPATION AND ACCESSIBILITY THROUGH EQUIPMENT MODIFICATION

Kati Karinharju a, Antti Laurila a, Heikki Rämä b.

a Satakunta University of Applied Sciences, Social and Health Care, Finland

b Turku University of Applied Sciences, Social Services, Health and Sport

Background

The Sataesteetön-project responds to the needs of a society and supports everyone to have an independent and unrestricted life in every stage of their life. Yyteri for All is part of this project and its objective is to examine and develop accessibility and increase participation in the area of the Yyteri beach in Pori, Finland. This research presents the ways of developing windsurfing suitable for persons surfing in the seated position.

Main content

Adapted windsurfing pilot course was organized on summer 2010 at the Yyteri Surfcentre. The purpose of the pilot course was to create and modify appropriate equipment for surfing in a seated position and to test these modifications for wheelchair users. Equipment modifications are necessary when surfing in the seated position. Moreover, there were safety rules that also needed to be taken into consideration.

Results

The modification started by building a seat for the board. The chair was attached to the board by strapping it to the footstraps of the board. Position of the surfer causes also difficulties that needed to be solved, due to the fact that when surfing in the seated position, the center of gravity is at the level of the head or shoulders. In adapted windsurfing, as in any other sports, safety comes first. This is why the raiser for the rig needed to be modified. When the rig falls into the water, the mast should not crush the surfer's legs. Trying to avoid this, we came up with another problem: the boom is way too high for having a good control on the rig. This problem was solved with few bars and clamps which allowed to attach another boom under the other one.

Conclusion

These modifications increase the opportunities of physical activity for people with disability. The accessibility was enhanced by supplying and building up new equipment. The next step will be to develop a seat specifically made for windsurfing and making already existing components lighter and better. Equal participation in sports and physical activities needs combination of various skills, competence and knowledge. Among the external professionals, the knowledge and perspective of the users plays important role.

LIITE 11

AAATE Conference, Maastricht, Alankomaat 2011

THE EVALUATION OF ACCESSIBILITY AND USABILITY IN HOME FOR ALL –PROJECT

Jere Kuusinen, Senior Lecturer, MA. Satakunta University of Applied Sciences.

Objective

The study has the objective of creating a barrier-free residential environment for elderly people as well as for persons with movement disabilities.

Main content

The purpose of the study is to survey and evaluate, through iterative user-oriented research, the implementation of the accessibility and usability aspects in a Living Lab -apartment (Home for All) built on the premises of Satakunta University of Applied Sciences (SUAS). The feedback received from elderly people and people with movement disabilities as well as visually impaired persons participating in the study enables critical evaluation of the solutions implemented in Home for All-project and to support the innovations and product development of the business network operating in this field. The user-oriented research is implemented iteratively in a way that it will be possible to make necessary modifications for the Living Lab-apartment and to re-evaluate the process between users and designers. It offers also for users a possibility to participate in the evaluation and development process of accessibility-related solutions carried out for Home for All- project . Additional evaluation targets of this study consist of usability solutions concerning different kinds of devices and assistive aids used at home as well as interest expressed by the users towards the improvement process of the residential environment. The research is based on the free form interviews of users, tasks given to them as well as visual recordings performed in an open and homely test environment. The analysis of the interview material and observations will be carried out by using Kawakita affinity diagram. The study is a part of Home for All - project aiming to offer persons with disabilities possibilities for spending time in a barrier-free home (Home for All), either by themselves or with an assistant, and to test different products that enhance accessibility. For business partners, Home for All offers an opportunity to demonstrate and develop products and to utilize the Home as a learning environment.

Results

The study is currently in progress but preliminary findings demonstrate that most usability problems seem to relate to elderly users and interfaces of home appliances. The complexity and lack of multimodal interfaces produces significant difficulties for forgetfully and elderly users. Often the design of interfaces (e.g. dishwashers) is resting on only one modality (e.g.vision). Preliminary results of the study will be available in April 2011.

Conclusions

In context of the usability design process a special attention should be paid to the fact that the ease of use can be achieved via tactile based feedback combined with other modalities (multimodality). The design of accessible interfaces should be based on users experiences from past.

Keywords: Design for All, accessibility, usability, iterative design process.

LIITE 12

**ISAPA (18th International Symposium of Adapted Physical Activity)
Pariisi, Ranska 2011**

YYTERI FOR ALL –FUTURE PROFESSIONALS OF HEALTH CARE AND SOCIAL SERVICES RUNNING A NATURE ACTIVITIES PROJECT FOR PEOPLE WITH DISABILITIES

**1 Kati Karinharju,
Satakunta University of Applied Sciences
Faculty of Social Services and Health care Pori, Finland
kati.karinharju@samk.fi**

Purpose

Yyteri for All, an adapted physical activity project, is a part of Activities for All, a research and development programme. Yyteri for All project was included as optional studies to the 2010 APA curriculum of students in Faculty of Social Services and Health Care Pori at Satakunta University of Applied Sciences (SAMK). As future professionals of health care and social services, the students were prepared to work in multi-professional teams with outside professionals and local service providers to run a challenging project of arranging nature activities for people with disabilities.

Methods

Yyteri for All project was organized during one summer weekend in 2010. The project was divided into four nature activities: kayaking, sailing, windsurfing and golf. Marketing and services were designed for people with disabilities or special needs. Four students of SAMK, who have completed courses APA (Adapted Physical Activity) 1 and 2, were members of the project team carrying out their optional course APA 3. Each student was responsible for his/her own activities and tasks during the project: 1) preparation and planning 2) instructing and assisting 3) re-evaluating and reporting feedback.

Results

A total of 22 persons participated in the event. Kayaking, sailing, windsurfing and golf are relatively new activities in the field of APA in Satakunta and Finland. Many individual solutions and accessibility changes for carrying out these nature activities were made. The project indicated in practice that despite some hindrances these events can be organized for all. The project encouraged future non-sport professionals, such as social services and health care students and local service providers without previous experience of APA, to run these activities and to be part of, and even actively engage in APA teams.

Conclusion

The project aims at inclusion of disabled individuals. The study showed that APA services can be offered by “non-sport” professionals in co-operation and with support of APA and/or (disability) sports expertise in order to improve inclusion. As a result, Yyteri for All project will be integrated into the curriculum of SAMK. Furthermore, it offers opportunities for practical research to various professions, and several bachelor theses will be initialized in the future.

